

všech prací uvedeno bylo podrobně, jak mají býti provedeny, což se u některých prací nestalo. Musí si tedy objednatel díla i přes ustanovení § 1170 a) první odstavec obč. zák. dáti líbiti povinnost platiti více a mimo rámec pevně ujednané odměny za takové vícepráce a změny, které si sám objednal, neboť hlavní zásadou smlouvy služební a smlouvy o dílo jest podle § 1152 obč. zák. její úplatnost, ježto podle citovaného ustanovení, není-li ve smlouvě stanoven plat, ani umluvena bezplatnost, platí přiměřený plat za vymíněný. Bylo tedy na dovolateli, by nejen tvrdil, nýbrž i dokázal, že ve příčině některých víceprací a změn, nezapadajících do rámce celkově ujednané odměny stavební, tedy v jejím rámci neodměňovaných, umluvena byla bezplatnost, což však dovolatel neučinil.

Čís. 7662.

Byla-li sprostředkovatelská odměna slíbena za to, že sprostředkovatel zaopatří úpadci ručitele za kvotu ve vnuceném vyrovnání, stačí pro nárok sprostředkovatele na odměnu, že ručitele opatřil. Lhostejno, že ručitel smlouvy nesplnil.

Ujednána-li s úpadcem sprostředkovatelská smlouva teprve po vyhlášení úpadku, má sprostředkovatel proti úpadci nárok na celou smlouvenou odměnu, nikoliv pouze ve výši kvoty ve vnuceném vyrovnání.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1927, Rv I 788/27.)

Žalobce domáhal se na žalovaném zaplacení 10.000 Kč, iež prý mu žalovaný slíbil, opatří-li mu žalobce ručitele za zaplacení 10% kvoty ve vnuceném vyrovnání za úpadku žalovaného.

Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Právní posouzení není nesprávné. Pro otázku, kdy sprostředkovatelská provise jest splatná a nárok na ni vzniká, rozhoduje nejprve obsah smlouvy. Podle doslovu listiny z 10. července 1925 měl žalobce zaopatřiti dovolateli ručitele za zaplacení 10% kvoty ve vnuceném vyrovnání v úpadku žalovaného za odměnu 10.000 Kč, splatnou v den převzetí záruky. Podle zjištění prvního soudu odpovídá obsah listiny obsahu dohody, nebyla prokázána opačná ústní domluva a jednalo se žalovanému o nalezení vhodného ručitele a nebyl by podepsal listiny, kdyby měl pochybnosti, které nyní ve sporu uplatňuje. Podle zjištění odvolacího soudu by nebyl býval žalovaný podepsal, kdyby byl ujednal o splatnosti provise něco jiného. Je-li tedy zjištěno, že obsah listiny odpovídá tomu, co strany o odměně sprostředkovatelské umluvily, nemá na dohodcovu odměnu vlivu, zda smluvník, s nímž měl smlouvu sprostředkovati, smlouvu též splnil, když si to objednatel zvlášť nevymínil a odměna byla slíbena již za sprostředkování smlouvy (opatření

ručitele) a nikoliv za to, že ručitel také svoje závazky splní. Proto mínění dovolatelovo, že se provise sice prý stala existentní, že nárok na ni vznikl, avšak není prý splatnou, nemá ve zjištěném obsahu smlouvy opory. Dovolatel míní neprávem, že jest povinen platiti toliko 10%ní kvotu zažalovaného dluhu proto, že v jeho úpadku bylo přijato vnucené vyrovnání na tuto kvotu. Marně se dovolává ustanovení § 3 úpadkového řádu. Podle tohoto jsou proti úpadkovým věřitelům právně bezúčinná jednání úpadcova po zahájení řízení úpadkového, jež se týkají úpadkové podstaty. Zákon nestanoví tu absolutní neplatnost takových právních jednání, nýbrž pouze bezúčinnost proti úpadkovému věřitelstvu. Úpadce nepozbývá prohlášením úpadku způsobilosti k právním činům, nýbrž jenom oprávnění disponovati s podstatou. Proto zákon neuznává za účinná proti věřitelstvu ona právní jednání, jež by mohla míti vliv na stav podstaty a to i na stav dluhů a tím na způsob uspokojení věřitelů. Jednání úpadcova jsou však platna a smluvník může se domáhati nároků, které mu z nich plynou, pokud se podstata nezkracuje na př. ze jmění, jež do podstaty nepatří, a vůbec pokud věřitelstvo není zkráceno takovýmto vymáháním. Vnucené vyrovnání v úpadku týká se pouze pohledávek úpadkových věřitelů (§ 150 konk. ř.). Úpadkovými věřiteli jsou však jen ti, jimž pohledávky vzešly z právních jednání úpadcových před vyhlášením úpadku, jak to jasně plyne z § 1 (2) a §§ 3 a 59 konk. ř. Proto nejsou úpadku a vnuceného vyrovnání v úpadku účastny pohledávky z právních jednání úpadcových, jež spadají do doby po zahájení úpadku. Nemá tedy žalobce, jež ujednal sprostředkovatelskou smlouvu s úpadcem teprve po vyhlášení úpadku, účasti na vnuceném vyrovnání, ježto není věřitelem úpadkovým a vnucené vyrovnání se ho netýče. Jeho pohledávka, pokud převyšuje kvotu vyrovnací, nezanikla vyrovnáním.

Čís. 7663.

Výhrada zpětné koupě (zpětného prodeje) při věcech movitých není sice nicotná, ale podle § 878 obč. zák. neplatná.

Promlčení podle § 1486 a násl. obč. zák. nepočítá se ode dne ujednání smlouvy, nýbrž jest při něm třeba i osobní možnosti výkonu práva. Promlčení pohledávky z důvodu omylu (§ 1487 obč. zák.) počíná teprve nabytím vědomosti o omylu.

Jde o omyl v podstatné části (§ 871 obč. zák.), bylo-li při prodeji losů předstíráno, že poslední tah bude o řadu let dříve než tomu vpravdě bylo. Pokud nelze míti za to, že se kupitel losů vzdal práva odporovati smlouvě pro omyl.

(Rozh. ze dne 27. prosince 1927, Rv II 2/27).

Žalobce koupil dne 12. září 1922 od jednatele žalovaného úvěrního družstva na základě prospektu obsahujícího udání, že poslední tah čsl. stavebních losů bude v roce 1925, celý čsl. premiový los stavební, turecký los premiový v hodnotě 400 fres., italský los červeného kříže a